

Procedurele toelichting op voordracht lijsttrekker door partijbestuur

Met het onverwachte aftreden van Lodewijk Asscher stond het partijbestuur voor de vraag hoe de procedure tot benoeming van de lijsttrekker er uit moest zien. Ons reglement schrijft voor de verkiezing van de lijsttrekker in normale omstandigheden een ledenraadpleging onder de leden voor.

Het organiseren van een ledenraadpleging voor deze belangrijke positie vraagt om een zorgvuldig proces. Allereerst dient er de ruimte voor kandidaten te zijn om zich te melden voor het lijsttrekkerschap. Vervolgens dient het partijbestuur de verschillende kandidaten te beoordelen op hun geschiktheid aan de hand van het lijsttrekkersprofiel. Daarna moeten de geschikt bevonden kandidaten de kans krijgen zichzelf te presenteren aan de leden en moet er een raadpleging onder de leden plaatsvinden waar alle leden aan kunnen deelnemen (zowel digitaal als schriftelijk). Tot slot is er tijd nodig om de uitslag vast te stellen en ook te bepalen wat de verkiezing van een kandidaat betekent voor de verdere samenstelling van de kandidatenlijst en het verkiezingsprogramma.

Het organiseren van een dergelijke lijsttrekkersverkiezing kost tijd. Dat was de factor die naar het oordeel van het partijbestuur onvoldoende aanwezig was. De kandidatenlijst moet in zijn volledigheid op 1 februari 2021 worden ingediend bij de Kiesraad. Een congres in het laatste weekend van januari laat te weinig tijd om de lijst gereed te maken voor inlevering, zeker in het licht van de beperkingen rond corona. Voor het inleveren van de lijst bij de Kiesraad geldt dat alle kandidaten voor alle 20 kieskringen formulieren moeten ondertekenen met een 'natte' handtekening. Dat geldt ook voor de lijstduwers voor de kieskring waarin zij kandidaat zijn. Dat is een bijzonder tijdsintensief logistiek proces waarbij geen enkele fout gemaakt kan worden – dan moet iedere kandidaat opnieuw tekenen en zorgvuldigheid vraagt tijd.

Onze statuten voorzien gelukkig in dergelijke noodsituaties. Artikel 23, lid 1 van de statuten schrijft voor dat het partijbestuur bevoegd is om 'in elk onvoorzien geval waarin de statuten of reglementen niet voorzien, alsmede bij spoedeisende waarbij de voorgeschreven procedure niet volstaat, in naam van de partij te beslissen, onverminderd zijn verantwoordelijkheid tegenover het congres. Het partijbestuur doet een beroep op bovenstaand artikel. Er is sprake van een onvoorzien situatie en van spoedeisendheid.

Alles in overweging nemende oordeelt het partijbestuur dat het inrichten van een zorgvuldig proces dat bij een lijsttrekkersverkiezing en ledenraadpleging hoort, waarbij recht wordt gedaan aan de kandidaten, de leden en de partijregels, niet meer te garanderen is in de beschikbare tijd. Het partijbestuur heeft zich, vanwege de korte termijn, in haar zoektocht gericht op een kandidaat van de concept-lijst. De kandidaten op deze lijst zijn eerder door de adviescommissie kandidaatstelling gesproken en voldoen aan de formele vereisten om kandidaat te zijn. Bovenal zag het partijbestuur bij deze kandidaten voldoende kwaliteit om ook een uitstekende kandidaat voor het lijsttrekkerschap voor te kunnen dragen. Het laatste woord blijft vanzelfsprekend aan de leden, bijeen in congres op 23 januari.

Dit betekent dat de andere kandidaten één plek naar boven schuiven en dat het partijbestuur, na advies van de kandidaatstellingscommissie, een nieuwe kandidaat op plek 47 zal voorstellen. De behandeling van de lijst op het congres inclusief de eerste plek verloopt via de reguliere procedure. Aanmeldingen voor de eerste plek van buiten de kandidatenlijst zal het partijbestuur niet meer in behandeling nemen.